

GIDS PAARDENHOUDERIJ

Vlaams Actieplan Paardenhouderij

Mestdecreet

Colofon

De auteur en de uitgever streven naar betrouwbaarheid en correctheid van de informatie opgenomen in deze uitgave.

Verantwoordelijke uitgever

ir. Guido Clerx, waarnemend gedelegeerd bestuurder
Vlaamse Landmaatschappij
Gulden Vlieslaan 72, 1060 Brussel

Samenstelling

Ing. Ludo Naessens
Vlaamse Landmaatschappij

Grafische vormgeving

Peter Meerts
Vlaamse Landmaatschappij

Foto's

blz. 3: © kabinet Peeters
blz. 4, 6, 21 en 22: © VLP
blz. 14: © Maarten Cloet
blz. 8 en 13: © VLM Oost-Vlaanderen
blz. 18: © VLM Limburg

Druk

Perka
Industrielaan 12, 9990 Maldegem

Uitgave

Deze brochure werd opgemaakt en samengesteld op basis van de gegevens gekend op 15 januari 2009.

VOORWOORD

De paardenhouderij heeft zich de afgelopen jaren op het Vlaamse platteland volop ontwikkeld. Naar schatting zouden er zo'n 150 000 paardachtigen in Vlaanderen aanwezig zijn. Ook het aantal personen dat recreatief en/of sportief met paarden begaan is, loopt in de tienduizenden en groeit gestaag.

Minister van plattelandsbeleid Kris Peeters stelde dat de ontwikkeling van de paardenhouderij een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling was, waarmee het beleid rekening moest houden. Om hierop in te spelen besliste de minister, in nauw overleg met verschillende actoren van de paardensector, om over te gaan tot een traject van zeven thematische dialoogdagen. Die grepen plaats in 2008. De afdeling Platteland van de Vlaamse Landmaatschappij bereidde deze dialoogdagen grondig voor en volgde ze op.

Tijdens elk van de zeven heel constructieve dialoogdagen, kwam telkens weer tot uiting dat de paardensector, op elk niveau (hobbymatig, professioneel, recreatief, sportief of competitief), een grote nood had aan basisinformatie over tal van facetten waarmee de sector geconfronteerd wordt.

Deze brochure over de mestwetgeving wil die behoefte concreet invullen. Ze loodst de paardenhouder vlot doorheen deze vrij specifieke materie. Misschien zullen niet alle vragen in deze brochure een antwoord krijgen, maar deze gids geeft de paardenhouder alvast de kans om zich met voldoende kennis van zaken verder te informeren.

De gegevens zijn gebaseerd op de huidige regelgeving en blijven dus geldig zolang de huidige wetgeving van kracht is.

15 januari 2009.

Kris Peeters
Minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Landbouw en Plattelandsbeleid

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	5
A. Definities	
Begrippen.....	7
B. Aangifteplicht	
1. Wanneer ben ik aangifteplichtig?	9
2. Wat houdt de aangifteplicht in bij uitbating van een paardenpension?	9
3. Met hoeveel paarden komt 300 kg P ₂ O ₅ overeen?	9
4. Ik ben aangifteplichtig, wat nu?	10
5. Hoe moet ik een aangifte bij de Mestbank indienen?.....	11
6. Wat gebeurt er als een aangifteplichtige paardenhouder toch geen aangifte indient?.....	11
7. Ik ben niet aangifteplichtig, wat nu?	11
8. Wat als ik meerdere exploitaties uitbaat?	12
9. Wat moet ik invullen op de mestbankaangifte?	12
10. Hoe bereken ik de gemiddelde bezetting van mijn paarden?	13
11. Wat moet ik niet invullen op de mestbankaangifte?	13
C. De bemestingsnormen	
1. Algemeen.....	15
2. Hoeveel paarden mag ik op een weide houden gedurende een bepaalde periode?.....	15
3. Hoelang kan ik mijn paarden laten grazen?	16
4. Bemestingsnormen in gebieden andere dan de algemene gebieden	17
5. Hoe kan ik weten in welk gebied mijn percelen gelegen zijn?.....	18
6. Ik laat mijn paarden grazen op weiden die ik niet in eigen beheer heb, wat nu?	18
D. Het vervoer van mest	
1. Algemeen.....	19
2. Volume/gewicht verhouding vaste paardenmest	19
3. Uitzonderingen waarbij geen mesttransportdocumenten vereist zijn	19
4. Wat is de samenstelling van paardenmest?	19
5. Wanneer mag ik paardenmest niet uitrijden?.....	20
6. Wat zijn de voorwaarden bij het uitrijden van paardenmest?	20
7. Mag ik paardenmest opslaan op de akker?	20
8. Wanneer mag ik kunstmest gebruiken?	20
9. Overzicht van mijn mesttransporten.....	21
E. De Nutriëntenemissierechten	
1. Wat zijn nutriëntenemissierechten?.....	23
2. Is er een verband met de milieuvergunning?	23
3. Vanaf hoeveel paarden moet ik over NER's beschikken?	23
4. Mijn bedrijf produceert méér dan 300 kg P ₂ O ₅ , hoeveel NER's heb ik dan nodig?.....	23
5. Ik heb NER's, hoeveel paarden kan ik daarmee houden?	24
6. Hoe kan ik NER's bekomen?	24
7. Wat gebeurt er als ik paarden houd en niet of onvoldoende NER's heb?.....	26
F. Het Mest Internet Loket	
MIL	27
G. Beheerovereenkomsten	
1. Wat is een beheerovereenkomst?	28
2. Welke soorten beheerovereenkomsten zijn er?	28
3. Wie kan een beheerovereenkomst sluiten?.....	28
4. Bij wie kan u een beheerovereenkomst aanvragen?.....	28
5. Een beheerplan op maat van uw bedrijf	29
6. Een voorbeeld: aanplant en onderhoud van kleine landschapselementen	29
H. Adressen	
1. Vlaamse Landmaatschappij (VLM), afdeling Mestbank	30
2. Diensten Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV)	31

HET MESTDECREET

Het mestdecreet onderging sinds haar publicatie begin 1991 al meerdere wijzigingen. Vanaf 1 januari 2007 werd een totaal nieuw mestdecreet van kracht, het *'Decreet houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.'*

De Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Mestbank voert dit decreet uit.

Hieronder worden een aantal punten aangehaald die voor elk Vlaamse paardenhouder van belang zijn.

A. DEFINITIES

In het mestdecreet zijn tal van begrippen terug te vinden. Die definities zijn belangrijk om te bepalen op welke aspecten het mestdecreet van toepassing is.

Een **exploitatie** is een uitbating van een geheel van activiteiten en bijhorende infrastructuur door een welbepaalde exploitant op een welbepaalde locatie, met inbegrip van de door de exploitant in gebruik zijnde landbouwgronden.

Een **exploitant** is een natuurlijk persoon, rechtspersoon of een groepering van natuurlijke personen of rechtspersonen die een exploitatie exploiteert of voor wiens rekening een exploitatie wordt geëxploiteerd.

Een **landbouwer** bestaat uit één of meer exploitanten en beheert op autonome wijze zijn bedrijf.

Bij **autonoom beheer** wordt een bedrijf zo gerund dat elke verwarring op vlak van beheer, uitvoering van landbouwactiviteiten, productiemiddelen of het gebruik ervan tussen twee of meer landbouwers uitgesloten is. Een bedrijf wordt m.a.w. op autonome en zelfstandige manier uitgebaat wanneer het bedrijf zich van elk ander bedrijf onderscheidt, zowel in de dagelijkse bedrijfsvoering als op administratief vlak. Autonoom beheer houdt in dat men daadwerkelijk over de nodige productiemiddelen beschikt of het beheer van de productiemiddelen in eigen handen heeft. Dit exclusieve gebruik van de productiemiddelen en het beheer ervan, moet de landbouwer kunnen aantonen met de nodige documenten.

Autonoom beheer is van toepassing op alle landbouwers die bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij geïdentificeerd zijn.

Een **bedrijf** is het geheel van de productie-eenheden (= exploitaties) dat door de landbouwer wordt beheerd.

Bedrijfsgroepen zijn één of meerdere bedrijven die worden geëxploiteerd door één van de volgende categorieën personen:

- echtgenoten of leden van eenzelfde gezin;
- een natuurlijke persoon en één of meer rechtspersonen waarin die natuurlijke persoon, zijn echtgenoot of een ander lid van zijn gezin belast is met de dagelijkse leiding;
- meerdere rechtspersonen waarin eenzelfde natuurlijke persoon, zijn echtgenoot of een andere lid van zijn gezin belast is met de dagelijkse leiding;
- met een vennootschap verbonden vennootschappen en personen verbonden met een persoon als vermeld in artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen.

Een **locatie** is een geografische afgebakende plaats waar activiteiten plaatsvinden of waar bijhorende infrastructuur staat.

Met **landbouwgronden** bedoelen we de totale door bouwland, blijvend grasland en blijvende teelten ingenomen oppervlakte.

➔ *Gronden waarop zich de woning en de stallen bevinden vallen hier niet onder !*

De **tot het bedrijf behorende landbouwgronden** zijn de landbouwgronden die op 1 januari van het kalenderjaar behoren tot de exploitaties die deel uitmaken van het bedrijf.

Stalmest is een mengsel van stro en uitwerpselen van runderen, paarden, schapen, geiten of varkens, met een drogestofgehalte van het mengsel van minimum 20 procent en waarbij het mengsel als vaste mest is ontstaan door het huisvesten van deze dieren in ingestrooide stallen.

B. DE AANGIFTEPLICHT

1. WANNEER BEN IK AANGIFTEPLICHTIG BIJ DE MESTBANK?

Elke uitbater van een bedrijf (ongeacht of uw bedrijf als hoofd- of bijberoep uitbaat of dat u enkel een bedrijf heeft voor uw hobby):

ofwel

van wie het bedrijf (= alle exploitaties samen) een productie aan dierlijke mest heeft van 300 kg fosfaat of meer;

ofwel

die een oppervlakte landbouwgrond (= landbouwgronden die op 1 januari van het kalenderjaar behoren tot de exploitaties die deel uitmaken van het bedrijf) gebruikt van 2 ha of meer (in eigendom of gehuurd of pacht);

ofwel

die een oppervlakte groeimedium bewerkt gelijk aan tenminste 50 are.

Indien u behoort tot één of meerdere van de bovenstaande gevallen wordt u beschouwd als een aangifteplichtige landbouwer, zelfs al heeft u uit uw activiteiten geen inkomsten.

2. WAT HOUDT DE AANGIFTEPLICHT IN BIJ UITBATING VAN EEN PAARDENPENSION ?

Als hij aangifteplichtig is, moet de pensionuitbater de paarden op zijn pension bij de Mestbank aangeven. Hij is immers de persoon die de paarden zelf (of in zijn opdracht) verzorgt, voedert, de paardenboxen reinigt, e.d. Dit betekent dat hij de persoon is die de pensionstal exploiteert (niet de eigenaars van de respectievelijke paarden). Bovendien is de pensionuitbater meestal ook de houder van de milieuvergunning. Behalve bij de Mestbank, moet de pensionuitbater ook zijn gronden, die hij/zij dat kalenderjaar in gebruik heeft, laten registreren bij het Agentschap Landbouw en Visserij d.m.v. de verzamelaanvraag (zie verder).

3. MET HOEVEEL PAARDEN KOMT 300 KG FOSFAAT OVEREEN?

Het mestdecreet houdt bij uitscheidingscijfers van dieren (en dus ook paarden) geen rekening met het volume geproduceerde mest, maar wel met de hoeveelheid geproduceerde nutriënten en meer specifiek met de hoeveelheid stikstof, aangeduid als **N**, en fosfaat aangeduid als **P₂O₅**.

Bij paarden onderscheidt men drie groepen naargelang het gewicht, elk met eigen uitscheidingsnormen.

	P ₂ O ₅ (in kg/dier/jaar)	N (in kg/dier/jaar)
Paarden van meer dan 600 kg	30	65
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	21	50
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	12	35

Opmerking

Ezels en zebra's zijn niet opgenomen in het mestdecreet en moeten bijgevolg niet aangegeven worden.

Voorbeelden

Een landbouwer baat uit:		
Gemiddeld aantal dieren	ha landbouwgrond	Aangifteplichtig?
Geen	1,10 ha grasland	nee
Geen	2,05 ha grasland	ja
4 trekpaarden (= 120 kg P ₂ O ₅)	1,10 ha grasland	nee
20 pony's (= 240 kg P ₂ O ₅)	1,90 ha grasland	nee
15 paarden (= 315 kg P ₂ O ₅)	1,80 ha grasland	ja
4 trekpaarden (= 120 kg P ₂ O ₅)	2,00 ha grasland	ja
3 paarden, 5 pony's, 1 trekpaard (= 153 kg P ₂ O ₅)	3,50 ha grasland	ja
20.000 slachtkippen ⁻¹ , 1 paard (= 4.421 kg P ₂ O ₅)	0,50 ha grasland	ja
1.000 mestvarkens ⁻² , 2 trekpaarden (= 5.372 kg P ₂ O ₅)	1,20 ha grasland	ja
5 ezels	1,90 ha grasland	nee
15 ezels	2,00 ha grasland	ja ⁻³
10 ezels, 3 paarden (= 63 kg P ₂ O ₅)	3,0 ha grasland	ja ⁻⁴
2 exploitaties, samen 10 pony's (= 240 kg P ₂ O ₅)	elk 0,50 ha grasland	nee
2 exploitaties, samen 10 pony's (= 240 kg P ₂ O ₅)	elk 1,10 ha grasland	ja
2 exploitaties, samen 11 trekpaarden (= 330 kg P ₂ O ₅)	elk 0,90 ha grasland	Ja

4. IK BEN AANGIFTEPLICHTIG, WAT NU?

Naar aanleiding van het project 'Eenmalige Perceelsregistratie' (EPR) zijn de identificatiegegevens bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), afdeling Mestbank met elkaar vergeleken en op elkaar afgestemd. Voortaan is elke landbouwer op een unieke manier geïdentificeerd voor zowel de uitvoering van de mestwetgeving als voor het Europese landbouwbeleid.

STAP 1

In het kader van deze gemeenschappelijke identificatie moet u zich kenbaar te maken bij ALV (niet bij de Mestbank) met de nodige formulieren, met name het formulier: 'identificatie van een landbouwer' én het formulier 'identificatie van een exploitatie'. U vult beide formulieren in en maakt ze terug aan het ALV over. Die formulieren kan u opvragen bij uw buitendienst van het ALV (de contactadressen van het ALV vindt u achteraan in deze brochure) of downloaden van de website www.lv.vlaanderen.be, klik op Mijn bedrijf → Identificatie.

Eenmaal gekend als landbouwer bij het ALV krijgt u een identificatiefiche met vermelding van uw uniek landbouwnummer, exploitatienummer en exploitantnummer. Bewaar de fiche zorgvuldig op uw bedrijf.

Ieder jaar zal het ALV u nu een verzamelaanvraag opsturen die u dan, eens ingevuld, moet terugsturen. Op deze verzamelaanvraag duidt u uw gronden aan die u dat kalenderjaar in gebruik heeft (in eigendom of gehuurd of gepacht), hierover meer in STAP 2.

⁻¹: uitscheidingsnorm 0,22 kg/slachtkip.

⁻²: uitscheidingsnorm 5,33 kg/mestvarken.

⁻³: enkel aangifteplicht voor de landbouwgronden, niet voor de ezels.

⁻⁴: omwille van de landbouwgronden zijn ook de 3 paarden aangifteplichtig, maar niet de 10 ezels.

STAP 2

U moet uw landbouwgronden die u in gebruik hebt gedurende een kalenderjaar, laten registeren bij het ALV met het formulier van de **verzamelaanvraag** dat het ALV u eveneens zal toesturen. Deze verzamelaanvraag is de basis van de perceelsregistratie bij de Mestbank. Het ALV is de beherende instantie voor de verzamelaanvraag. Deze afdeling heeft in elke provincie een buitendienst. Uw buitendienst heeft voor u een belangrijke functie:

- het is het loket waar u uw verzamelaanvraag moet indienen;
- u kunt er terecht voor blanco kopieën van de verzamelaanvraag;
- u kunt er aankloppen voor informatie of bij problemen met het invullen van de verzamelaanvraag.

Omdat de registratie van landbouwgronden niet bij de Mestbank, maar bij het ALV gebeurt, verwijzen we u dan ook voor wat deze materie betreft naar deze dienst.

Opmerking

U moet zich ook als landbouwer laten identificeren bij het Agentschap wanneer:

- u toeslagrechten wil activeren,
- u een tussenkomst wil aanvragen bij het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF),
- u een beheerovereenkomst wenst te sluiten,
- u steun wenst aan te vragen in het kader van de agromilieumaatregelen.

STAP 3

Het ALV bezorgt uw gegevens (identificatiefiche) aan de Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Mestbank, die op haar beurt zal uitmaken of u al dan niet aangifteplichtig bent.

5. HOE MOET IK EEN AANGIFTE BIJ DE MESTBANK INDIENEN?

Eenmaal u zich bij het ALV kenbaar hebt gemaakt, wacht u op een brief van de Mestbank. Via het ALV, ontving de Mestbank immers gegevens over u als landbouwer, nl:

- uw identificatiegegevens,
- alle gegevens over uw landbouwgronden.

De Mestbank zal:

- van zodra zij uw gegevens van het ALV heeft ontvangen, u een informatieve brief richten. In die brief vindt u tal van relevante informatie over de mestwetgeving terug (o.a. aangifteplicht, bemestingsrechten, registratieplicht, wat te doen bij overname, mestverwerkingsplicht, nutriëntenemissierechten, enz. aangevuld met bijlagen en contactpersonen).
- u vanaf het jaar volgend op het jaar waarin u zich bekend maakte, een blanco mestbankaangifte in tweevoud bezorgen. U vult één exemplaar in en stuurt dat terug naar de Mestbank in de provincie waar uw bedrijfszetel ligt. Net zoals het ALV, heeft de Mestbank immers in elke provincie een buitendienst. De adressen van de buitendiensten staan achteraan in deze brochure.

6. WAT GEBEURT ER ALS EEN AANGIFTEPLICHTIG PAARDENHOUDER TOCH GEEN AANGIFTE INDIENT?

Het mestdecreet stelt hierbij dat er dan een administratieve geldboete van 250 euro kan worden opgelegd. Bij herhaling van de overtreding binnen de 5 jaar na het opleggen van de boete verdubbelt de administratieve geldboete.

7. IK BEN NIET AANGIFTEPLICHTIG, WAT NU?

Zelfs in dat geval is het onder bepaalde omstandigheden noodzakelijk om u kenbaar te maken via de hierboven gevolgde weg. Als u bijv. mest wil ontvangen om uw percelen te bemesten (u moet immers, als afnemer van de mest, bij de Mestbank gekend zijn om de nodige mesttransportdocumenten te kunnen opstellen (zie item 'Mesttransport')). Of als u gewoon de percelen die u zelf gebruikt eenduidig onder uw naam wil registeren (bijv. om te vermijden dat iemand anders uw percelen opgeeft), kan u zich steeds bij het ALV laten identificeren.

De Mestbank zal u, na het ontvangen van uw gegevens van het ALV, een formulier toesturen: "*Verklaring vrijstelling van de aangifteplicht*". Dit formulier vermeldt eveneens een landbouwnummer. U vult dit formulier in en stuurt het terug. Hierdoor is de Mestbank op de hoogte van uw exploitatie en krijgt u het statuut "*Niet aangifteplichtig*", maar verder zijn er voor u geen administratieve verplichtingen meer op het vlak van aangifteplicht en zult u bijv. het volgend jaar geen mestbankaangifte meer ontvangen.

Het vrijstellingsformulier kunt u opvragen bij de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'vrijstelling van de aangifteplicht'.

Opgelet

- wanneer u terug méér produceert dan 300 kg P₂O₅, moet u het ALV opnieuw verwittigen. Ook als het gebruik van uw percelen verandert (u baat terug méér dan 2 ha landbouwgrond uit) neemt u in het desbetreffende jaar contact op met het ALV om uw registratie te wijzigen.
- vrijgesteld van aangifteplicht staat **niet** gelijk aan vrijgesteld van vergunningsplicht. Bijv. de exploitatie van 12 boxen voor paarden van 200 kg tot 600 kg in woongebied met landelijk karakter, houdt bij volledige bezetting een P₂O₅ productie in van 252 kg P₂O₅ en dus vrijstelling van aangifte bij de Mestbank. Deze inrichting is evenwel wél vergunningsplichtig als een klasse-2 inrichting. Meer info vindt u in de brochure Milieuvergunningen.

8. WAT ALS IK MEERDERE EXPLOITATIES UITBAAT?

Het feit dat u meerdere exploitaties uitbaat, hebt u eveneens kenbaar gemaakt aan het ALV. Deze dienst heeft op haar beurt dan deze gegevens overgemaakt aan de Mestbank die u per exploitatie een mestbankaangifte zal opsturen. U moet dus per exploitatie een aangifte invullen en terugsturen.

9. WAT MOET IK INVULLEN OP DE MESTBANKAANGIFTE?

Een mestbankaangifte heeft betrekking op de gegevens van het voorbije jaar (net zoals bijv. bij een belastings-aangifte). Het productiejaar is het jaar waarvan u de gegevens invult op de aangifte, terwijl het aanslagjaar, het jaar is waarin om deze gegevens wordt gevraagd. Meest recent is de aangifte van het productiejaar 2008, aanslagjaar 2009.

Een aangifteformulier vindt u op de website www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'aangifte'.

Welke gegevens moet ik concreet invullen als paardenhouder?

Dieren

- de *gemiddelde* bezetting van paarden van het voorbije jaar én het aantal aanwezige standplaatsen

Opslag van meststoffen op 1 januari

- de opslag van de hoeveelheid mest in de exploitatie en/of op de kopakker die aanwezig was op 1 januari van het aanslagjaar.
- de opslag van andere meststoffen⁻⁵⁻ in de exploitatie en/of op de kopakker die aanwezig was op 1 januari van het aanslagjaar.

Gebruik van meststoffen op eigen landbouwgronden, gelegen **binnen** Vlaanderen

- hoeveelheid kunstmest⁻⁶⁻.
- indien de exploitatie gelegen is buiten Vlaanderen, maar waarvan er toch gronden in Vlaanderen gelegen zijn, dient men naast het gebruik van kunstmest ook het gebruik van dierlijke mest en het eventueel gebruik van andere meststoffen op die Vlaamse gronden te vermelden.

Gebruik van meststoffen op eigen landbouwgronden, gelegen **buiten** Vlaanderen

- dierlijke mest, via rechtstreekse uitscheiding (dus door begrazing). Dierlijke mest aangebracht door sprei-ding wordt geregistreerd via specifieke documenten (bijv. de erkenning als grensoverschrijdend veeteeltbe-drijf voor Nederland) en moet dus niet aangegeven worden.
- kunstmest⁻⁶⁻.

Opmerking

Het vak: 'Verwerking van exploitatie-eigen mest' is enkel van toepassing indien u zelf mest verwerkt op de eigen exploitatie. Dit houdt in dat zelfs als u alle paardenmest hebt laten wegvoeren voor verwerking (bijv. voor champignonsubstraat) u dit vak niet hoeft in te vullen.

⁻⁵⁻: alle meststoffen die noch kunstmest, noch dierlijke mest zijn, maar waarin wel één of meer stikstof- en/of fosforverbindingen voor het gebruik op landbouwgrond in aanwezig zijn (bijv. zuiveringsslib, schuimaarde, compost, ...).

⁻⁶⁻: mest die via een industrieel proces werd vervaardigd.

10. HOE BEREKEN IK DE GEMIDDELDE BEZETTING VAN MIJN PAARDEN?

Dat gebeurt aan de hand van een dierregister.

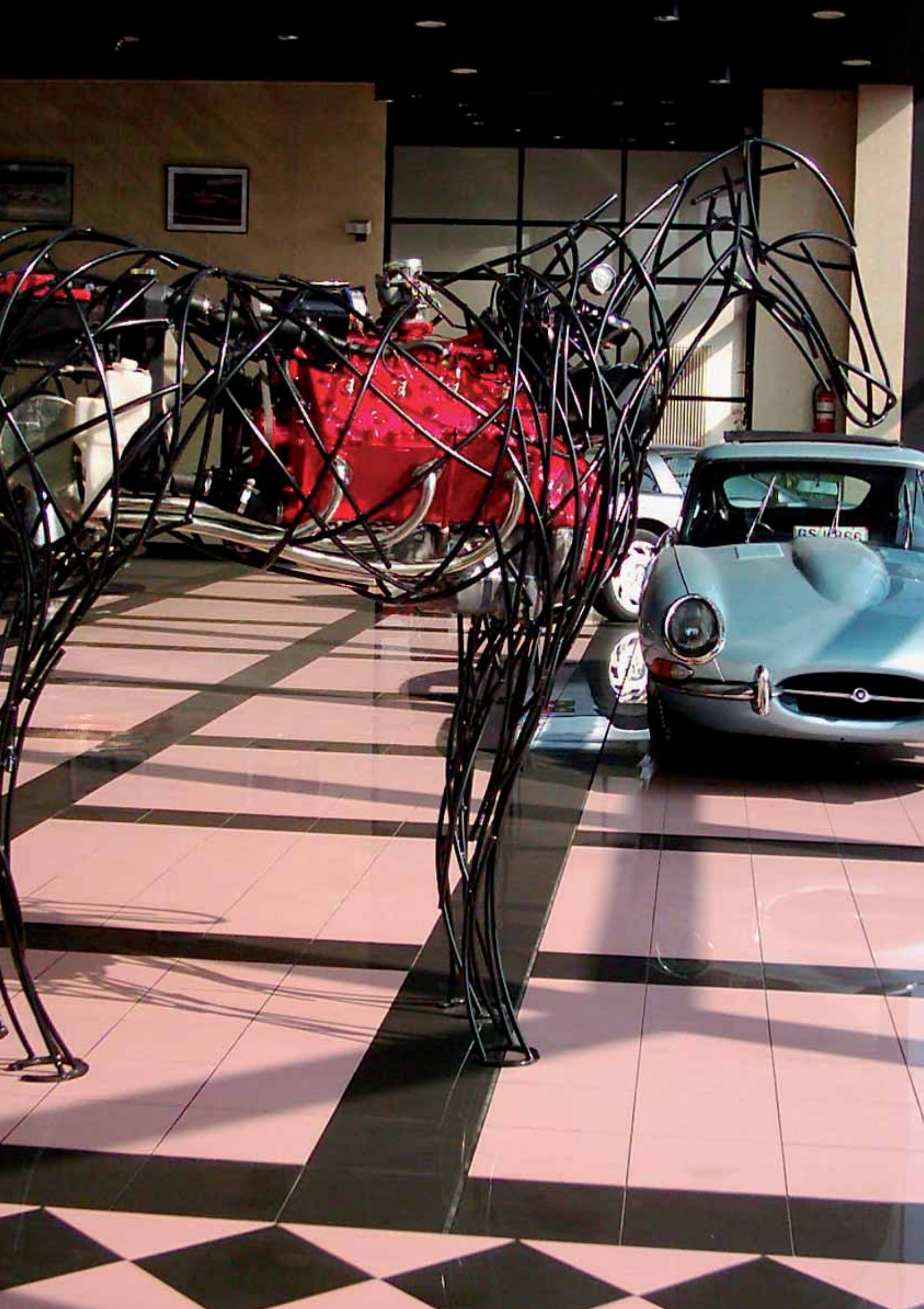
Iedere landbouwer met een dierlijke mestproductie vanaf 300 kg P_2O_5 **moet** een dierregister bijhouden (voor alle dieren waarvoor de aangifteplicht geldt, behalve voor runderen) Dit is een formulier, opgedeeld in kolommen, waar men na het verstrijken van iedere maand, telkens het gemiddelde aantal paarden vermeldt dat gehouden werd in die voorbije maand. Na het verstrijken van het jaar wordt dan de som gemaakt en gedeeld door 12. Het resultaat is de gemiddelde veebezetting van het voorbije jaar en dit getal moet overgenomen worden op de mestbankaangifte. Logischerwijze geldt de registerplicht per gewichtscategorie. Het dierregister kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'register en toelichting'.

Het register bewaart u op uw bedrijf. Men moet steeds het ingevuld dierregister bij controle kunnen voorleggen.

11. WAT MOET IK NIET INVULLEN OP DE MESTBANKAANGIFTE?

De hoeveelheid mest die van uw exploitatie in het voorbije jaar werd weggevoerd met documenten van burenregeling of met vervoersdocumenten.

C. DE BEMESTINGSNORMEN

1. ALGEMEEN

Het volledige grondgebied van het Vlaamse Gewest valt onder het kwetsbaar gebied water. Daarnaast bepaalt het mestdecreet ook afbakeningen van o.a. natuur- en bosgebieden en fosfaatverzadigd gebied. Voor percelen die in meerdere afbakeningen liggen, gelden de strengste regels.

Aan elk perceel wordt één type kwetsbaar gebied toegekend. Binnen het toegekend kwetsbaar gebied zijn soms meerdere bemestingsregimes mogelijk, afhankelijk van de keuze die men gemaakt heeft (bijv. 'derogatie', toepassing van beheerovereenkomst) of van wat de wetgeving oplegt.

Binnen het geldige bemestingsregime is de toe te passen bemestingsnorm afhankelijk van de gewasgroep waartoe de teelt behoort die u verbouwt. Het mestdecreet onderscheidt immers verschillende gewasgroepen (grasland, maïs, gewassen met lage stikstofbehoefte, andere leguminosen dan erwten en bonen, suikerbieten, graangewassen en andere gewassen) met elk een bemestingsnorm. De bemestingsnorm is de toegelaten hoeveelheid stikstof (N) en fosfaat (P_2O_5) uitgedrukt in kg/ha. Per type N en P_2O_5 (uit dierlijke mest, uit kunstmest, ...) wordt er een maximale hoeveelheid bepaald.

Gezien paarden op weiden lopen en grazen, is hierna enkel de norm voor grasland opgenomen. Het gaat steeds over een maximale norm per jaar en per hectare landbouwgrond (die op 1 januari van het betrokken jaar deel uitmaakte van de exploitatie).

Bemestingsnormen kwetsbaar gebied 'Water'.

Gewasgroep	P_2O_5	Totale N	N uit dierlijke mest	N uit andere meststoffen	N uit kunstmest
Grasland	100	350	170	170	250

Opmerking

- Er is een mogelijkheid tot een verhoogde bemesting uit dierlijke stikstof tot 250 kg stikstof/ha grasland mits men **voorafgaandelijk** hiervoor een toelating bij de Mestbank aanvraagt, de zgn. "derogatie". Wél blijven de bemestingsnorm voor fosfaat en de totale bemestingsnorm voor stikstof ongewijzigd. Men kan enkel een derogatie toepassen mits aan een reeks voorwaarden is voldaan (o.a. aanvraag van derogatie bij de Mestbank, aanduiding van de derogatiepercelen op de verzamel aanvraag, het laten nemen van bodemstalen, bijhouden van een bemestingsplan en bemestingsregister, e.a.). Voor meer info over de voorwaarden van derogatie kan u steeds terecht bij de diensten van de Mestbank.
- Als u een beheerovereenkomst Water (BO Water) heeft afgesloten, zijn er specifieke bemestingsnormen van kracht, zoals contractueel bepaald. Welk regime van kracht is, is afhankelijk van de startdatum (vóór of na 1 januari 2007) van het contract. Daarom is het best om de specifieke voorwaarden bij de overeenkomst te raadplegen. Voor meer info kan u terecht bij de diensten van de Vlaamse Landmaatschappij (adressen: punt G. De Beheerovereenkomsten).

2. HOEVEEL PAARDEN MAG IK OP EEN WEIDE HOUDEN GEDURENDE EEN BEPAALDE PERIODE?

Vooraf

De mest van paarden in stallen is onderhevig aan allerlei processen die leiden tot stikstofverliezen. Ook tijdens de opslag en het vervoer treden verliezen op. Voor het berekenen van de netto-uitscheiding van de paarden mogen de stikstofverliezen uit de stal en de opslag in mindering gebracht worden. Deze stikstofverliezen zijn wettelijk bepaald. Hierop is evenwel een uitzondering, met name de paarden die nooit opgesteld worden. Landbouwers die een gedeelte van hun paarden nooit in stallen houden, mogen voor deze paarden geen stikstofverliezen in rekening brengen; voor deze dieren geldt dus steeds het bruto-uitscheidingscijfer.

	Bruto N (kg/dier/jaar)	N verlies (kg/ dier/jaar)	Netto N (kg/dier/jaar)
Paarden van meer dan 600 kg	65	10,46	54,54
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	50	7,47	42,53
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	35	4,57	30,43

Hieronder vindt u een voorbeeld waarbij er geen derogatie is aangevraagd, geen meststoffen worden toegediend en de paarden regelmatig op stal komen.

Bij een weideperiode van bijvoorbeeld 6 maanden komt de helft (uitscheidingsnorm x 6/12) van de jaarlijkse netto-N- en P₂O₅-uitscheiding als rechtstreekse bemesting op de weide terecht. Wanneer men de N- en de P₂O₅ bemestingsnorm (170 kg N/ha uit dierlijke mest en 100 kg P₂O₅/ha) deelt door de respectievelijke netto-N- en P₂O₅-uitscheiding gedurende de weideperiode bekomen we de volgende bezetting van paarden per ha:

	6 maanden weideperiode		Max. aantal paarden/ha op basis van	
	Kg N/dier	Kg P ₂ O ₅ /dier	N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
Paarden van meer dan 600 kg	27,27	15,0	6,2	6,6
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	21,26	10,5	7,9	9,5
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	15,21	6,0	11,1	16,6

Hieruit blijkt dat stikstof de beperkende factor is bij het bepalen van de maximale bezetting. Als gelijktijdig paarden van verschillende gewichtscategorie grazen op een perceel, dan moet u uiteraard rekening houden met de aanbreng van de stikstof van elk van deze categorieën.

Wat indien er wel meststoffen worden toegediend?

Wanneer bijv. 20 ton/ha rundermest (= 96 kg N en 28 kg P₂O₅) ingezet wordt om bijv. nog een eerste snede gras van de weide te halen, dan is er nog slechts ruimte voor het toedienen van 74 kg N/ha en 72 kg P₂O₅/ha. Het aantal paarden dat dus gedurende de resterende weideperiode van bijv. 5 maanden nog kan grazen op deze gemaaide weide, moet dus verminderd worden om te voldoen aan de bemestingsnormen.

	5 maanden weideperiode		Max. aantal paarden/ha op basis van:	
	Kg N/dier	Kg P ₂ O ₅ /dier	N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
Paarden van meer dan 600 kg	22,72	12,5	3,2	5,76
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	17,72	8,75	4,1	8,2
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	12,67	5,0	5,8	14,4

Opnieuw is stikstofbemesting de beperkende factor.

3. HOELANG KAN IK MIJN PAARDEN LATEN GRAZEN?

Omgekeerd kan men, wanneer men wenst uit te gaan van een vaste bezetting van paarden, ook het aantal dagen berekenen dat de paarden maximaal mogen grazen om aan de bemestingsnormen te voldoen. Hierbij gaat men als volgt te werk.

Op basis van de netto N- en P₂O₅-uitscheiding en de veebezetting die u wenst te houden, berekent u de hoeveelheid N en P₂O₅ die per dag dat de dieren grazen op de weide komt door rechtstreekse uitscheiding (uitscheiding/365 x bezetting). Dit is de dagelijkse uitscheiding van N en P₂O₅.

Vervolgens deelt u de N- en P₂O₅-bemestingsnorm door de respectievelijke dagelijkse uitscheiding van N en P₂O₅. Het kleinste van deze twee cijfers geeft u het maximaal aantal dagen dat u de paarden bij de vooropgestelde bezetting kan laten grazen

				Max. aantal graasdagen/ha o.b.v	
	Veebezetting (dier/ha)	Kg N/dier/dag	Kg P ₂ O ₅ /dier/dag	N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
Paarden van meer dan 600 kg	5	0,149	0,082	228	244
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	10	0,116	0,057	147	175
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	15	0,083	0,032	137	208

Opnieuw is stikstofbemesting de beperkende factor.

Wat indien er wel meststoffen worden toegediend?

Wanneer bijv. 20 ton/ha runderdrijfmest (= 96 kg N en 28 kg P₂O₅) ingezet wordt om nog een eerste snede gras van de weide te halen, dan is er nog slechts ruimte voor het toedienen van 74 kg N/ha en 72 kg P₂O₅/ha. Het aantal graasdagen/ha zal bij een gelijkblijvende bezetting van paarden dus verminderd worden om te voldoen aan de bemestingsnormen.

				Max. aantal graasdagen/ha o.b.v	
	Veebezetting (dier/ha)	Kg N/dier/dag	Kg P ₂ O ₅ /dier/dag	N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
Paarden van meer dan 600 kg	5	0,149	0,082	99	176
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	10	0,116	0,057	64	126
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	15	0,083	0,032	59	150

Opnieuw is de stikstofbemesting de beperkende factor.

4. BEMESTINGSNORMEN IN GEBIEDEN ANDERE DAN DE ALGEMENE GEBIEDEN

A) KWETSBARE GEBIEDEN NATUUR

Hieronder vallen natuurgebieden, natuureservaten, natuurontwikkelingsgebieden en bosgebieden, alsmede de hiermee vergelijkbare gebieden van Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (GRUP's).

Om natuurwaarden te behouden en versterken op landbouwgronden die in die gebieden liggen, is vanaf 1 januari 2000 elke vorm van bemesting verboden. Uitzondering hierop is de bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, waarbij 2 grootvee-eenheden⁻⁷⁻ (2 GVE) per ha op jaarbasis worden toegelaten.

Er zijn echter ontheffingen op het bemestingsverbod voorzien. Voor meer info kan u terecht bij de diensten van de Mestbank.

B) FOSFAATVERZADIGDE GEBIEDEN

Dit zijn bepaalde gebieden die vanwege hun fosfaatverzadigingsgraad zijn afgebakend. Op percelen in dit kwetsbaar gebied, geldt een specifieke beperking opgelegd op de toediening van fosfaat. De fosfaatbemesting is beperkt tot 40 kg P₂O₅/ha grasland. Voor de toegelaten hoeveelheden stikstof gelden de bemestingsnormen van het kwetsbaar gebied waarin het perceel gelegen is.

⁻⁷⁻: Een paard vanaf 200 kg of meer wordt beschouwd als 1 GVE, een paard/pony minder dan 200 kg komt overeen met 0,41 GVE.

5. HOE KAN IK WETEN IN WELK GEBIED MIJN PERCELEN GELEGEN ZIJN?

Zodra de informatie over uw gronden door het ALV aan de VLM-Mestbank is overgemaakt, kunt u daarvoor bij de diensten van de Mestbank terecht.

Bovendien zal de Mestbank u jaarlijks een overzicht bezorgen van de bemestingsnormen & - regimes per perceel.

6. IK LAAT MIJN PAARDEN GRAZEN OP WEIDEN DIE IK NIET IN EIGEN BEHEER HEB, WAT NU?

Van zodra mest op landbouwgronden terechtkomt die niet behoren tot de exploitatie waar de mest wordt geproduceerd, moet u dit kenbaar maken aan de Mestbank. Dus ook de rechtstreekse beweiding van paarden op weiden van derden. In een dergelijke situatie spreekt men van *inscharing*.

Om ook deze mestafzet in rekening te brengen, moet er tussen de betrokken partijen een '*inscharringscontract*' opgesteld worden. Een inscharringscontract is een bewijs van mestafzet door de inschaarder (= de persoon die zijn paarden laat grazen op een perceel dat behoort aan de houder van het perceel) en een bewijs van mestafname door de houder van het perceel (= de persoon die de bemestingsrechten heeft op het perceel en die het perceel ter beschikking stelt van de inschaarder).

Een inscharringscontract kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'inscharringscontract'. Voor meer info kan u terecht bij de diensten van de Mestbank.

Een inscharringscontract kan enkel afgesloten worden door landbouwers die geregistreerd zijn bij het ALV en dus beschikken over een landbouwnummer.

Opmerking

Als u op weiden van derden, paarden of pony's houdt die op jaarbasis minder dan 300 kg P₂O₅ produceren, moet u ook voor deze dieren een inscharringscontract afsluiten.

Enkel als zowel de inschaarder als de exploitant van de weiden niet-aangifteplichtig zijn, moet er **geen** inscharringscontract opgemaakt worden.

D. HET VERVOER VAN MEST

1. ALGEMEEN

De afzet van paardenmest (naar landbouwgronden van een andere exploitatie, naar een verzamelpunt of naar een verwerkingsinstallatie) moet steeds aangemeld worden bij de Mestbank. Het transport gebeurt:

- door een erkende mestvoerder die via een internetapplicatie (MTIL = Mest Transport Internet Loker) het transport meldt via een rechtstreekse verbinding met de databank van de Mestbank. De erkende mestvoerder maakt via het MTIL een mestafzetdocument op in 3 exemplaren: één exemplaar voor zichzelf, één exemplaar voor de aanbieder en één exemplaar voor de afnemer. De drie exemplaren moet de mestvoerder meenemen tijdens het transport. De mestvoerder en de aanbieder van de mest tekenen het mestafzetdocument bij de aanvang van het transport. De afnemer tekent bij ontvangst. De aanbieder en de afnemer ontvangen van de mestvoerder uiterlijk 60 dagen na het transport een exemplaar van het mestafzetdocument getekend door alle partijen. Als het transport niet doorgaat moet de mestvoerder het transport via het MTIL afmelden. Elke melding moet bovendien door de erkende mestvervoerder nagemeld worden via hetzelfde internetloket.
- met een overeenkomst van burenregeling. Deze overeenkomst kan ruim voordat het transport plaatsgrijpt opgemaakt worden tussen de aanbieder en de afnemer van de mest. Het transport kan door om het even wie uitgevoerd worden. Een transport via een 'melding van burenregeling' mag enkel gebruikt worden als aan de onderstaande voorwaarden voldaan is:
 - de oorsprong en de bestemming van het vervoer zijn gelegen binnen Vlaanderen;
 - het vervoer van de paardenmest gebeurt niet door een erkend mestvoerder;
 - het vervoer van de paardenmest gebeurt vanuit een exploitatie naar een andere exploitatie of naar landbouwgronden horende bij een andere exploitatie voor zover die gelegen zijn in dezelfde fusiegemeente of in aan elkaar grenzende fusiegemeentes.

Het formulier 'melding van burenregeling' moet minstens een week vóór het transport ingediend worden bij de Mestbank. Een formulier 'melding van burenregeling' kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'melding van burenregeling'.

De Mestbank zendt aan de aanbieder en de afnemer een bewijs van de registratie van de burenregeling. Dit registratiebewijs moet tijdens het vervoer van de mest aanwezig zijn.

Voor meer info kunt u terecht bij de diensten van de Mestbank.

2. VOLUME/GEWICHT VERHOUDING VASTE PAARDENMEST

De Mestbank hanteert de volgende cijfers:

- 1 ton vaste paardenmest = 1,40 m³
- 1 m³ vaste paardenmest = 0,714 ton

3. UITZONDERING WAARBIJ GEEN MESTTRANSPORTDOCUMENTEN VEREIST ZIJN

Er moeten in twee gevallen geen mesttransportdocumenten opgemaakt worden:

- bij afzet van de paardenmest van de eigen exploitatie naar de eigen landbouwgronden, mits het transport niet gebeurt door een erkend mestvoerder;
- bij afzet van paardenmest naar gronden van derden (vnl particulieren) mits:
 - het transport gebeurt met een transportmiddel met een laadvermogen lager dan 500 kg paardenmest;
 - het transport gebeurt binnen Vlaanderen;
 - het transport niet gebeurt door een erkende mestvoerder;
 - op jaarbasis maximaal 160 kg P₂O₅ op deze manier wordt afgezet (ongeveer 53 ton paardenmest).

4. WAT IS DE SAMENSTELLING VAN PAARDENMEST?

Op de diverse vervoersdocumenten moet ook de samenstelling van paardenmest vermeld worden. Afzet van paardenmest is nagenoeg steeds vaste mest en heeft net als alle andere mestsoorten een inhoud aan stikstof (N) en fosfaat (P₂O₅). De richtwaarde voor de samenstelling van vaste paardenmest bedraagt: 3,0 kg P₂O₅/ton en 5,0 kg N/ton. Dat zijn indicatieve inhoudsnormen.

Paardenmest valt echter ook onder de noemer "derogatiemest". Dit is alle mest die gebruikt mag worden op percelen waarvoor een verhoogde bemesting (derogatie) toegestaan wordt. Hierdoor is volgens de huidige reglementering, iedereen die paardenmest laat afvoeren door erkende mestvoerders, verplicht⁻⁸⁻ om de samenstelling van de paardenmest vooraf te laten analyseren ongeacht de bestemming van die mest.

Dit houdt in dat vóór elk transport van paardenmest, uitgevoerd door een erkende mestvoerder, de aanbieder van de paardenmest moet beschikken over de resultaten van een mestanalyse. Hij laat daarvoor een mestanalyse uitvoeren door een erkend laboratorium. De analysewaarden geeft hij dan door aan de erkende mestvoerder. Die heeft deze cijfers nodig om ze samen met de andere mesttransportgegevens via MTIL (Mest Transport Internetloket) aan de Mestbank te bezorgen.

De lijst met erkende laboratoria kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be klik op: Intermediairs → Staalnemers en laboratoria → Lijst erkende labo's → Mest.

De gebruikte analyseresultaten mogen niet ouder zijn dan 1 jaar. Wie paardenmest aanbiedt, bezorgt de resultaten van de analyse aan de provinciale dienst van de Mestbank, dit ten laatste samen met zijn aangifte.

Er zijn slechts twee transporten van paardenmest waarbij die analyseverplichting niet geldt:

- transport van eigen paardenmest naar eigen gronden, welke niet uitgevoerd worden door een erkende mestvoerder;
- transporten van paardenmest via het burendocument.

5. WANNEER MAG IK PAARDENMEST NIET UITRIJDEN?

Het is steeds verboden paardenmest te spreiden:

- vanaf 1 september tot en met 15 februari, *uitzondering: bij met stro ingestrooide stallen (cfr. definitie stalmest) geldt het verbod pas vanaf 15 november tot en met 15 januari*
- op zon- en feestdagen;
- vóór zonsopgang en na zonsondergang;
- op drassig, overstroomd, bevroren of besneeuwde gronden;
- binnen 5 meter landinwaarts van waterlopen (10 meter landinwaarts in VEN-gebied en hellende percelen grenzend aan een waterloop);
- op zaterdag voor percelen die gelegen zijn in de 'Noordzeekustzone', uitgezonderd kunstmest.

6. WAT ZIJN DE VOORWAARDEN BIJ HET UITRIJDEN VAN PAARDENMEST?

- Paardenmest moet onmiddellijk worden ondergewerkt als ze wordt uitgespreid op een zaterdag,
- Paardenmest moet binnen de 24 uur worden ondergewerkt als ze wordt uitgespreid op niet-beteelde landbouwgronden,
- Paardenmest moet niet ondergewerkt worden als ze wordt uitgespreid op grasland of wordt gebruikt bij houtige teelten.

7. MAG IK PAARDENMEST OPSLAAN OP DE AKKER?

Ja, mits naleving van een aantal voorwaarden.

Die voorwaarden vindt u in de vergunningssubrubriek 28.2 van de brochure 'Milieuvergunningen'.

8. WANNEER MAG IK KUNSTMEST GEBRUIKEN?

Het is verboden kunstmest te gebruiken vanaf 1 september tot en met 15 februari.

Er is geen verbod op het gebruik van kunstmest op zon- en feestdagen in de periode wanneer kunstmest mag worden gebruikt.

⁻⁸⁻: **Opgelet**

Het is mogelijk dat in de nabije toekomst deze analyseverplichting eventueel wijzigt. Voor de meest actuele informatie kan u steeds terecht bij de diensten van de Mestbank of op: www.vlm.be

9. OVERZICHT VAN MIJN MESTTRANSPORTEN

De Mestbank stuurt u driemaal per jaar een overzichtsrappport van de bij de Mestbank geregistreeerde mestverhandelingen. U vindt op dit overzicht gegevens over hoeveelheid mest die u aangevoerd of afgevoerd heeft met transportdocumenten. Ook inscharingscontracten zijn op het rapport vermeld. Het is belangrijk om na te gaan of de geregistreeerde gegevens overeenkomen met de door u ondertekende papieren mesttransportdocumenten (burenregelingen, mestafzetdocumenten of inscharingscontracten).

De Mestbank stuurt de **tussentijdse rapporten** vóór 31 mei en vóór 31 juli van het lopende productiejaar. Het **definitieve jaarrapport** van een bepaald productiejaar krijgt u vóór 1 maart van het jaar volgend op het lopende productiejaar. Als u niet akkoord gaat met de gegevens op het jaarrapport, moet u binnen de maand vanaf de datum van het versturen van het rapport met een aangetekende brief reageren.

Opmerking

U kan uw mesttransporten ook raadplegen op het Mest-Internet-Loket (MIL): <http://mil.vlm.be>

E. DE NUTRIËNTENEMISSIERECHTEN

1. WAT ZIJN NUTRIËNTENEMISSIERECHTEN?

Dit is een mestproductierecht, kortweg NER genaamd en geeft het maximaal aantal dieren weer die op een bedrijf (= alle exploitaties van eenzelfde paardenhouder) en op jaarbasis mogen gehouden worden. De NER's werden u door de Mestbank toegekend en gelden vanaf 1 januari 2007. Vanaf een bepaald aantal paarden (zie verder) moet u over NER's beschikken.

2. IS ER EEN VERBAND MET DE MILIEUVERGUNNING?

Er is geen verband meer tussen de milieuvergunning (op exploitatieniveau) en de nutriëntenemissierechten (op bedrijfsniveau).

Sinds 1 januari 2008 werd de koppeling tussen het mestdecreet en de milieuregelgeving (VLAREM) definitief geschrapt. De paardenhouder moet voor het houden van dieren echter zowel over een milieuvergunning als over nutriëntenemissierechten beschikken. Een overnemer van NER's hoeft echter niet langer meer de milieuvergunning over te nemen.

3. VANAF HOEVEEL PAARDEN MOET IK OVER NER'S BESCHIKKEN?

Dit is afhankelijk van hoeveel paarden er op jaarbasis op het bedrijf worden gehouden.

In tegenstelling tot een milieuvergunning waar het aantal aanwezige standplaatsen bepalend is om al dan niet over een vergunning te moeten beschikken, handelt het bij de nutriëntenemissierechten over een **gemiddelde** veebezetting op jaarbasis.

Men berekent deze gemiddelde veebezetting over een jaar uit het dierregister (zie hoger, onder item aangifteplicht). Bij paarden onderscheidt men terug de drie groepen naargelang het gewicht, elk met hun eigen uitscheidingsnorm.

	P ₂ O ₅ (in kg/dier/jaar)
Paarden van meer dan 600 kg	30
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	21
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	12

Elke paardenhouder die voor zijn bedrijf een productie heeft aan dierlijke mest kleiner dan 300 kg P₂O₅, moet niet over NER's beschikken.

Voorbeelden

- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 10 paarden tussen 200 kg en 600 kg, heeft een jaarlijkse P₂O₅-productie van 210 kg P₂O₅. Deze paardenhouderij moet niet over NER's beschikken.
- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg, heeft een jaarlijkse P₂O₅-productie van 420 kg P₂O₅. Dit is méér dan 300 kg P₂O₅. Deze paardenhouderij moet wél over NER's beschikken
- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 2 trekpaarden, 10 paarden tussen 200 kg en 600 kg en 2 pony's, heeft een jaarlijkse P₂O₅-productie van 294 kg P₂O₅. Deze paardenhouderij moet niet over NER's beschikken.

4. MIJN BEDRIJF PRODUCEERT MÉÉR DAN 300 KG P₂O₅, HOEVEEL NER'S HEB IK DAN NODIG?

NER's werden toegekend per diersoort en ook zo weergegeven. Het is belangrijk te weten dat paarden onderverdeeld zijn in de diercategorie 'andere dieren' of NER-D_A. Naast paarden zitten ook konijnen, geiten, schapen en nertsen in deze categorie. De andere categorieën zijn:

- NER van runderen = NER-D_R
- NER van varkens = NER-D_V
- NER van pluimvee = NER-D_P

Paarden (en ook schapen, geiten, konijnen en nertsen) mogen gehouden worden met NER's van om het even welke diersoort. Als een paardenhouder over NER's van varkens of runderen of pluimvee beschikt, mogen deze steeds gebruikt worden voor het houden van paarden.

De waarde van het nutriëntenemissierecht voor paarden (hoeveel NER's heb ik nodig om één paard te mogen houden) is ook nu weer afhankelijk van het gewicht van het dier.

	Waarde (NER)
Paarden van meer dan 600 kg	95
Paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	71
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	47

Voorbeelden

- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg, heeft 1 420 NER's nodig.
- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 2 trekpaarden, 10 paarden tussen 200 kg en 600 kg en 4 pony's, heeft 1 088 NER's nodig.
- Een bedrijf met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 2 paarden tussen 200 kg en 600 kg en 1 000 mestvarkens heeft 1 975 NER's nodig (NER_v van één mestvarken = 18,33).

5. IK HEB NER'S, HOEVEEL PAARDEN KAN IK DAARMEE HOUDEN?

Er moet opnieuw een berekening gebeuren, NER is immers een getal. Het is geen aantal dieren, noch een aantal kg P_2O_5 .

Om te weten hoeveel paarden u kan houden met de aan u toegekende NER's, moet u het NER-getal delen door de NER waarde van de diersoort of diersoorten die u wenst te houden.

Voorbeelden

- Een paardenhouder beschikt over 1 425 NER's en wil uitsluitend trekpaarden houden.
→ Hij kan hiermee (1 425/95) 15 stuks houden.
- Een paardenhouder beschikt over 1 770 NER's en wenst naast pony's, ook paarden tussen 200 kg en 600 kg te houden.
→ Hij kan bijv. 15 pony's en 15 paarden tussen 200 kg en 600 kg houden, maar hij kan ook bijv. 25 pony's houden en 8 paarden tussen 200 kg en 600 kg of ook nog 4 pony's en 22 paarden tussen 200 kg en 600 kg of een andere combinatie.

Het gemiddeld aantal dieren op uw bedrijf mag op jaarbasis evenwel nooit hoger zijn dan de aan u toegekende NER's.

6. HOE KAN IK NER'S BEKOMEN?

Als een paardenhouder over geen of te weinig NER's beschikt, heeft hij de keuze om:

- ofwel NER's over te nemen (bij te kopen) los van de milieuv vergunning van de overlater,
- ofwel om te groeien na bewezen mestverwerking.

Zoals eerder al gesteld hoeven deze NER's niet noodzakelijk afkomstig te zijn van een andere paardenhouderij. Elke soort NER ($NER-D_R$, $NER-D_V$, $NER-D_P$, $NER-D_A$) die overgenomen wordt, kan steeds ingevuld worden met paarden.

1°) een overname van NER's

Paarden zijn onderverdeeld in de categorie 'andere dieren'. Het grote voordeel van deze categorie is dat paarden kunnen worden gehouden met de NER's van om het even welke diersoort. Dit houdt in dat een paardenhouder ook NER's van runderen ($NER-D_R$) of NER's van varkens ($NER-D_V$) of NER's van pluimvee ($NER-D_P$) kan overnemen en daarmee paarden kan gaan houden. Hij moet niet specifiek op zoek gaan naar NER's van andere paardenhouders. Een andere landbouwer kan NER's aan een paardenhouder verkopen als hij zelf stopt met het houden van dieren en zijn toegekende NER's bijgevolg niet meer nodig heeft. Maar ook als hij minder dieren gaat houden dan vroeger en dus NER's te veel heeft, kan hij dit 'overschot' aan een paardenhouder verhandelen.

Houd er rekening mee dat – op een vijftal uitzonderingen na, zoals bijv. de overlating van NER's door de vader naar zijn zoon - bij een overname van NER's van een landbouwer naar een andere, er 25% van de NER's moeten worden geannuleerd.

Bijv.: een overlater verkoopt 5 000 NER's aan een paardenhouder; de paardenhouder kan hiervan maximaal 3 750 NER's benutten om paarden te houden.

Er kan zelfs nog meer dan 25 % geannuleerd worden als door de overlater:

- de mest niet correct werd afzet in het verleden;
- de NER's onvoldoende werden benut (de zgn. 'niet-ingevulde' of slapende NER's).

Het is daarom steeds raadzaam om vooraf bij de Mestbank – mits voorlegging van een volmacht van de overlater - gegevens op te vragen over de toestand van het bedrijf van de overlater.

Opmerking

Er moeten minstens 200 NER's per overname per diersoort gebeuren.

Het verhandelen van NER's moet via de nodige formulieren bij de Mestbank gemeld worden. Deze formulieren kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website

www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'overname nutriëntenemissierechten'.

Voor meer info kan u terecht bij de diensten van de Mestbank.

2°) groeien na bewezen mestverwerking

Individuele bedrijven, die meer dan voldoende mest hebben verwerkt, kunnen uitbreiden mits mestverwerking. Uitbreiden kan pas als de Mestbank hiervoor haar toestemming verleent. Hiervoor moeten een aantal noodzakelijke voorwaarden zijn vervuld. Het gaat om één basisvoorwaarde en vijf specifieke voorwaarden (zie verder).

Als alle voorwaarden van bedrijfsontwikkeling na bewezen mestverwerking zijn voldaan, kent de Mestbank aan de betrokken landbouwers een aantal NER's toe, de zgn. NER-MVW's (NER-mestverwerking) en dit op basis van de hoeveelheid stikstof (N) die verwerkt wordt. Hiermee kan men dan starten met het realiseren van de uitbreiding. Men heeft 3 jaar de tijd om de uitbreiding van het bedrijf te realiseren. Elk jaar beoordeelt de Mestbank of het betrokken bedrijf voldoet aan alle voorwaarden. Als het niet aan de vooropgestelde voorwaarden voldoet, zal de Mestbank de toegekende NER-MVW's annuleren.

Om te kunnen uitbreiden, moet de paardenhouder over mestverwerkingscertificaten (MVC's) beschikken. MVC's worden door de Mestbank toegekend als de **eigen** paardenmest:

- ofwel werd verwerkt;
- ofwel werd geëxporteerd.

en dit voor de hoeveelheid stikstof die uit de paardenmest is verwerkt of geëxporteerd (1 MVC = 1 kg stikstof verwerkt).

Let wel

- als de paardenhouder zijn eigen paardenmest zelf verwerkt of zelf zijn eigen paardenmest exporteert of heeft laat exporteren, dan ontvangt die paardenhouder de MVC's.
- als de paardenhouder paardenmest aanvoert naar een mestverwerkingsinstallatie of naar een verzamelpunt dat exporteert, dan ontvangt die paardenhouder zelf geen MVC's, maar zal de Mestbank die toekennen aan de exploitant van de mestverwerkingsinstallatie of aan de exploitant van het verzamelpunt. Dit houdt in dat de paardenhouder stappen zal moeten ondernemen om die MVC's op zijn naam te krijgen. Indien u zich als paardenhouder in deze situatie bevindt, is het raadzaam om vooraf sluitende afspraken en contracten te maken met de installatie die uw aangevoerde paardenmest verwerkt of exploiteert.

Een aanvraag tot overdracht van MVC's gebeurt via het formulier '*Overdracht van mestverwerkingscertificaten*'.

Dit formulier kan opgevraagd worden bij de diensten van de Mestbank of gedownload van de website

www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'overdracht van mestverwerkingscertificaten'.

Enmaals in het bezit van MVC's, kunt u deze gebruiken om NER-MVW's te verkrijgen.

Uw aanvraagdossier voor de aanvraag van NER-MVW's tot uitbreiding van uw bedrijf moet u aangetekend richten aan het Hoofdbestuur van de Mestbank (zie H. Adressen). Hiervoor bestaat een formulier '*Aanvraag van bedrijfsontwikkeling na bewezen mestverwerking*'. Dit formulier kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be, klik op 'Land- en tuinbouwers' → 'mestbank' → 'nutriëntenemissierechten' → 'uitbreiding' → 'aanvraag' → 'aanvraag bedrijfsontwikkeling na bewezen mestverwerking'.

Let wel

De NER-MVW's zullen pas toegekend worden door de Mestbank als aan alle nodige voorwaarden voldaan is, met name:

- als het bedrijf in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar van aanvraag, samen met één of meerdere andere bedrijven een bedrijfsgroep vormde, dan moet uw aanvraag een verklaring bevatten, waarin alle de landbouwers van die bedrijfsgroep verklaren akkoord te gaan met de geplande uitbreiding.
- het kalenderjaar vóór de aanvraag tot uitbreiding moet de bedrijfsgroep (die kan uit één of meerdere bedrijven bestaan) voldaan hebben aan haar mestverwerkingsplicht. Het bedrijf moet in het kalenderjaar vóór de aanvraag bovendien al 25 % van de aangevraagde netto-uitbreiding verwerkt hebben door mest te verwerken die afkomstig is van het eigen bedrijf. De verwerkingsplicht wordt berekend op het niveau van de bedrijfsgroep, terwijl de extra verwerking wordt beoordeeld op het niveau van het bedrijf. De Mestbank zal nagaan of de bedrijfsgroep en het bedrijf over voldoende mestverwerkingscertificaten (MVC's) beschikken om aan die voorwaarde te voldoen.
- alle bedrijven van de bedrijfsgroep moeten tijdig voldaan hebben aan de aangifteplicht van het productiejaar vóór de aanvraag tot uitbreiding.
- het bedrijf mag in het verleden geen nutriëntenemissierechten hebben overgedragen.
- het bedrijf mag in de toekomst geen nutriëntenemissierechten overdragen, tenzij het over een volledige bedrijfsoverdracht gaat.

Bovendien: op termijn moet er 125 % van de aangevraagde uitbreiding **blijvend** verwerkt worden.

Voor meer info kan u terecht bij de diensten van de Mestbank.

7. WAT GEBEURT ER ALS IK PAARDEN HOUD EN NIET OF ONVOLDOENDE NER'S HEB?

Er wordt u een administratieve geldboete opgelegd voor de paarden die u houdt, maar waarvoor u niet beschikt over de nodige NER's. Deze boete bedraagt 1 euro per NER waarover u niet beschikt. Bij herhaling van de overtreding binnen de 5 jaar na het opleggen van de boete, bedraagt de administratieve geldboete 2 euro per NER waarover u niet beschikt.

Berekening boete bij overschrijding van de toegekende NER's.

+	som van de gemiddelde bezetting paarden vermenigvuldigd met de corresponderende NER- waarde volgens het gewicht van het paard (tabel zie hoger)
-	som van de aan de paardenhouder toegekende NER's
=	overschrijding x 1 euro = administratieve boete, x 2 euro = administratieve boete bij herhaling van de overtreding binnen de 5 jaar.

Voorbeeld

Een paardenhouder houdt 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg. Hij heeft hiervoor (20 x 71) 1 420 NER nodig. Als hij niet over NER's beschikt, zal hem een administratieve boete opgelegd worden van 1 420 euro. Als de paardenhouder het volgende jaar nog steeds 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg houdt en hij bijv. dan over 1 000 NER's zou beschikken, wat nog steeds onvoldoende is, dient hij in dat jaar een boete te betalen van (420 x 2,0) of 840 euro.

Zeer belangrijke opmerking

Houd er steeds rekening mee dat u over voldoende ner's en over een voldoende grote milieuv vergunning beschikt. U mag immers op uw paardenhouderij nooit meer paarden stallen dan vergund zijn, ook al beschikt u over voldoende NER's.

F. MEST INTERNET LOKET

U kan een aantal mestgegevens over uw bedrijf via een applicatie op het internet gratis opvragen. Deze applicatie is gekend als het Mest Internet Loket of kortweg MIL.

MIL is de internettoepassing van de Mestbank die u toelaat een aantal unieke gegevens over uw landbouwbedrijf te raadplegen. Hiervoor hebt u wel een gebruikersnaam en een paswoord nodig.

Momenteel kunnen de gegevens van uw exploitatie, zoals de mestproductie en de verschillende mesttransporten, online geraadpleegd worden.

Voor het gratis aanvragen van een paswoord kunt u terecht bij de diensten van de Mestbank of kunt het formulier 'Aanvraag gebruikerscode en paswoord voor MIL' downloaden van de website www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek' → 'aanvraag MIL'.

Voor meer info kan u terecht bij de diensten van de Mestbank.

Heeft u al een paswoord, dan kan u probleemloos inloggen op <http://mil.vlm.be>.

Nog dit

Een volledig overzicht van alle documenten vindt u op de website www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'mestproblematiek'.

G. DE BEHEEROVEREENKOMSTEN

De reglementaire en financiële basis van beheerovereenkomsten is weliswaar niet het mestdecreet, maar wel het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling II (PDPO II). Het PDPO II ondersteunt de duurzame ontwikkeling van de Vlaamse Platteland.

Het PDPO II steunt op vier assen waarbij de drie componenten van duurzame ontwikkeling (economisch, ecologisch en sociaal) vertegenwoordigd zijn:

- as 1: verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector;
- as 2: verbetering van het milieu en het platteland;
- as 3 en as 4: de leefkwaliteit op het platteland en de diversificatie van de plattelandseconomie

De beheerovereenkomsten zijn onderdeel van de tweede as van het plattelandsbeleid waarmee Vlaanderen de waterkwaliteit wil verbeteren, erosie wil bestrijden en de biodiversiteit in stand wil houden en herstellen. Het toepassen van beheersmaatregelen heeft veelal gevolgen voor het mestbeleid van het bedrijf. Daarom wordt dit aspect meegenomen in deze brochure.

1. WAT IS EEN BEHEEROVEREENKOMST?

Een beheerovereenkomst of kortweg BO is **een vrijwillige overeenkomst** die u als **landbouwer** uit eigen beweging kunt afsluiten met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) waarbij u zich engageert om op uw bedrijf bepaalde maatregelen te nemen. Deze beheermaatregelen zijn er altijd op gericht de kwaliteit van het milieu, de natuur of het landschap te behouden of te verbeteren.

Een BO heeft steeds betrekking op één of meerdere percelen, perceelsranden of kleine landschapselementen (bijv. een poel of een heg). In de overeenkomst wordt vastgelegd om welke (delen van) percelen het gaat.

Als u de **maatregelen en de voorschriften** volgens afspraken uitvoert, ontvangt u jaarlijks een **vergoeding** van de overheid. Deze vergoeding dekt de lagere opbrengsten die het gevolg zijn van de maatregelen. Ook het extra werk dat de overeenkomst met zich meebrengt, wordt erdoor gecompenseerd. Het bedrag van de vergoeding varieert naargelang het pakket.

Een BO loopt steeds over een **periode van 5 jaar**. Deze periode begint altijd op 1 januari.

2. WELKE SOORTEN BEHEEROVEREENKOMSTEN ZIJN ER?

De beheerovereenkomsten zijn gebundeld in 6 thematische doelstellingen, met name:

- perceelsrandenbeheer;
- beheer kleine landschapselementen;
- soorten bescherming (weidevogels, akkervogels, hamsters);
- botanisch beheer;
- erosiebestrijding;
- verbeteren van de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater.

Binnen deze 6 doelstellingen hebt u telkens de keuze uit een aantal pakketten.

De VLM heeft voor iedere doelstelling een fiche opgemaakt. Daarin vindt u meer informatie over de doelstelling, de maatregelen en de vergoeding. U kunt deze fiches steeds aanvragen bij de VLM, de contactgegevens staan onderaan in dit hoofdstuk.

3. WIE KAN EEN BEHEEROVEREENKOMST SLUITEN?

Iedere paardenhouder die als landbouwer gekend is en een verzamelaanvraag indient bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV) kan een BO sluiten.

U kunt enkel BO aanvragen voor percelen die u in gebruik heeft. Dit zijn de percelen die op uw verzamelaanvraag voorkomen. Sluit u een BO, dan moet u het perceel gedurende de volledige looptijd van de overeenkomst effectief in gebruik hebben. Dat bewijst u door het perceel jaarlijks aan te geven via de verzamelaanvraag.

Landbouwgronden die in een natuurreservaat of bosreservaat liggen en landbouwgronden die in een uitbreidingszone van een natuurreservaat liggen, komen niet in aanmerking om een BO te sluiten.

4. BIJ WIE KAN U EEN BEHEEROVEREENKOMST AANVRAGEN?

Beheerovereenkomsten worden bij de VLM aangevraagd. De contactgegevens staan onderaan in dit hoofdstuk. De aanvraag moet binnen zijn uiterlijk op 1 oktober van het jaar **vóór** het gewenste aanvangsjaar van de BO. Een aanvraagformulier kunt u opvragen bij de VLM of downloaden van de website www.vlm.be, klik op 'formulieren' → 'beheerovereenkomsten' → 'aanvraagformulier beheerovereenkomst'.

De VLM onderzoekt dan of uw aanvraag aan alle voorwaarden voldoet. Is dit zo en oordeelt de VLM dat de BO kan worden afgesloten, dan ontvangt u een ontwerp van overeenkomst per post. U ondertekent de nodige exemplaren en bezorgt ze vóór de ingangsdatum van de beheerovereenkomst aan de VLM.

Belangrijk

U kunt nooit een beheerovereenkomst aanvragen via de verzamelaanvraag.

5. EEN BEHEERPLAN OP MAAT VAN UW BEDRIJF

De juiste beheerovereenkomsten kiezen voor uw bedrijf: het is geen peulenschil. Het komt er op aan de juiste maatregelen op de juiste plaats te nemen. De VLM stelt een team van bedrijfsplanners ter beschikking. Ze helpen u om uit te zoeken welke beheerovereenkomsten aangewezen zijn voor uw bedrijf. De bedrijfsplanners stellen gratis een bedrijfsplan op, in nauw overleg met u en na een terreinbezoek. Een bedrijfsplan geeft een overzicht van alle mogelijke milieumaatregelen op uw bedrijf. Het advies is vrijblijvend.

6. VOORBEELD: AANPLANT EN ONDERHOUD VAN KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

Als paardenhouder kunt u aandacht besteden aan de landschappelijke integratie van uw bedrijf door bijvoorbeeld de aanplant van kleine landschapselementen. Dit kan door het aanplanten van een haag, een heg, een houtkant of een houtwal. Belangrijk is dat u boom- en struiksoorten aanplant die vermeld zijn in een lijst met specifieke, streekeigen soorten. Afhankelijk van de gewenste plantafstand, de hoogte van het kleine landschapselement, de soorten en het beheer kan voor een haag, heg of houtkant worden gekozen. De bedrijfsplanner van de Vlaamse Landmaatschappij bespreekt met u wat het meest geschikt is op uw bedrijf.

Bijkomend moeten de volgende voorwaarden nageleefd worden:

- Verbod op gebruik geen bestrijdingsmiddelen in de haag, heg, houtkant of houtwal; plaatselijke bestrijding van distels mag wel;
- Verbod op gebruik van meststoffen of slib van rioolwaterzuivering in de haag, heg, houtkant of houtwal;
- Bij verbranding van snoeiafval dient dit te gebeuren op een veilige afstand (min. 20 m) van de haag, heg, houtkant of houtwal;
- Verbod op wijziging van de natuurlijke plantengroei van de haag, heg, houtkant of houtwal. Men mag geen planten die grenzen aan het houtig landschapselement verbranden, vernietigen, beschadigen of doen afsterven met mechanische of chemische middelen. Enkel als een jonge aanplant overwoekert dreigt te worden, mag u de vegetatie wijzigen;
- Het perceel waarop men de haag, heg, houtkant of houtwal aanplant moet men 5 jaar lang (de looptijd van de BO) op 1 januari in gebruik hebben. Dit toont men aan via de verzamelaanvraag;
- De haag, heg, houtkant of houtwal zelf moet men 5 jaar (de looptijd van de BO) ononderbroken in gebruik hebben. Dit toont men aan via de verzamelaanvraag.

In ruil voor het uitvoeren van deze maatregelen, ontvangt men jaarlijks een vergoeding van de overheid. De hoogte van de vergoeding hangt af van het pakket.

Nieuwe landschapselementen	
Wat	Vergoeding
Aanleg en onderhoud van een heg	1,41 €/m (1,54 ⁻⁹ €/m)
Aanleg en onderhoud van een haag	2,47 €/m (3,04 ⁻⁹ €/m)
Aanleg en onderhoud van houtkant of houtwal	37,20 €/are (49,68 ⁻⁹ €/are)
Bestaande landschapselementen	
Wat	Vergoeding
Onderhoud van een bestaande heg	1,50 €/m
Onderhoud van een bestaande haag	1,50 €/m
Onderhoud van een bestaande houtkant of houtwal	20,98 €/are

⁻⁹: bij autochtoon plantgoed

Centrale directie

Bert Van Wambeke
Gulden Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Tel.: 02 543 72 73
bert.vanwambeke@vlm.be

Oost-Vlaanderen

Evelyne Goemaere
Ganzendries 149, 9000 Gent
Tel.: 09 248 55 72
evelyne.goemaere@vlm.be

West-Vlaanderen

Frank Stubbe
Velodroomstraat 28, 8200 Brugge
Tel.: 050 45 81 34
frank.stubbe@vlm.be

Vlaams-Brabant

Sven Jardin
Diestsevest 25, 3000 Leuven
Tel.: 016 31 17 71
sven.jardin@vlm.be

Limburg

Gerda Weyens
Koningin Astridlaan 10, 3500 Hasselt
Tel.: 011 29 87 58
gerda.weyens@vlm.be

Antwerpen

Stijn Leestmans
Cardijnlaan 1, 2200 Herenthals
Tel.: 014 25 83 51
stijn.leestmans@vlm.be

H. ADRESSEN

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM), AFDELING MESTBANK	DIENSTEN AGENTSCHAP VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ (ALV)
<p>Centrale directie Gulden Vlieslaan 72, 1060 Brussel Tel.: 02 543 72 00 E-mail: dirk.struyf@vlm.be</p> <p>Oost-Vlaanderen Ganzendries 149, 9000 Gent Tel.: 09 244 85 00 E-mail: patrick.verstegen@vlm.be</p> <p>West-Vlaanderen Velodroomstraat 28, 8200 Brugge Tel.: 050 45 81 00 E-mail: dirk.denorme@vlm.be</p> <p>Vlaams-Brabant Diestsevest 25, 3000 Leuven Tel.: 016 31 17 00 E-mail: leen.franchois@vlm.be</p> <p>Limburg Koningin Astridlaan 10, 3500 Hasselt Tel.: 011 29 87 00 E-mail: kristof.merckx@vlm.be</p> <p>Antwerpen Cardijnlaan 1, 2200 Herenthals Tel.: 014 25 83 00 E-mail: nathalie.kindt@vlm.be</p>	<p>Hoofdbestuur Markt- en Inkomensbeheer Ellips, Gelijkvloers Koning Albert II laan 35, Bus 43, 1030 Brussel Tel.: 02 552 73 00 E-mail: mib.vlaamsbrabant@lv.vlaanderen.be</p> <p>Oost-Vlaanderen Markt- en Inkomensbeheer Oost-Vlaanderen Burgemeester Van Gansberghelaan 92, 9820 Merelbeke Tel.: 09 272 22 00 E-mail: mib.oostvlaanderen@lv.vlaanderen.be</p> <p>West-Vlaanderen Markt- en Inkomensbeheer West-Vlaanderen Baron Ruzettelaan 1, 8310 Brugge (Assebroek) Tel.: 050 20 76 20 E-mail: mib.westvlaanderen@lv.vlaanderen.be</p> <p>Vlaams Brabant Markt- en Inkomensbeheer Vlaams Brabant Ellips, Gelijkvloers Koning Albert II laan 35, Bus 43, 1030 Brussel Tel.: 02 552 73 00 E-mail: mib.vlaamsbrabant@lv.vlaanderen.be</p> <p>Limburg Markt- en Inkomensbeheer Limburg VAC (Blok A, niveau 2) Koningin Astridlaan 50, Bus 6, 3500 Hasselt Tel.: 011 74 26 50 E-mail: mib.limburg@lv.vlaanderen.be</p> <p>Antwerpen Markt- en Inkomensbeheer Antwerpen Anna Bijns Gebouw Lange Kievitstraat 111-113, Bus 72, 2018 Antwerpen Tel.: 03 224 92 00 E-mail: mib.antwerpen@lv.vlaanderen.be</p>

Vlaams Actieplan Paardenhouderij